# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

**Державний обліковий номер:** 0420U100859

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 07-07-2020

**Статус:** Захищена

**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:**

## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Дзюба Анастасія Юріївна

2. Dziuba Anastasiia Yuriivna

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Вид дисертації:** кандидат наук

**Аспірантура/Докторантура:** так

**Шифр наукової спеціальності:** 12.00.08

**Назва наукової спеціальності:** Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право

**Галузь / галузі знань:** Не застосовується

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** Не застосовується

**Дата захисту:** 03-07-2020

**Спеціальність за освітою:** правознавство

**Місце роботи здобувача:** Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса

**Код за ЄДРПОУ:** 23464860

**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, 49, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61002, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Національна академія правових наук України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## III. Відомості про організацію, де відбувся захист

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** К 64.502.01

**Повне найменування юридичної особи:** Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса

**Код за ЄДРПОУ:** 23464860

**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, 49, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61002, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Національна академія правових наук України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

**Повне найменування юридичної особи:** Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса

**Код за ЄДРПОУ:** 23464860

**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, 49, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61002, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Національна академія правових наук України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## V. Відомості про дисертацію

**Мова дисертації:**

**Коди тематичних рубрик:** 10.81.71

**Тема дисертації:**

1. Запобігання злочинності неповнолітніх у ФРН

2. Prevention of juvenile delinquency in FRG

**Реферат/анотація:**

1. Дисертація є одним із перших кримінологічних досліджень в Україні, присвячених вивченню основних тенденцій та детальному аналізу комплексу заходів запобігання злочинності неповнолітніх у ФРН, ювенального кримінального законодавства, офіційної та неофіційної статистики і виявленню необхідних теоретико-прикладних умов для запозичення позитивних надбань Німеччини у цій сфері, із подальшим їх використанням у правозастосовній практиці із запобігання злочинності неповнолітніх в Україні та формування сучасної моделі ювенальної юстиції у нашій державі. Розглянуто окремі виховні заходи кримінально-правового характеру, дисциплінарні засоби та покарання, що застосовуються до неповнолітніх правопорушників у ФРН, розкрито їх зміст та особливості застосування. У роботі детально проаналізовані різні заходи кримінально-правового характеру, що застосовуються до неповнолітніх за кримінальним законодавством Німеччини. Наведено їх порівняльний аналіз із різними видами покарань, виховними

заходами, а також іншими заходами кримінально-правового характеру, які передбачені розділом XV Загальної частини Кримінального кодексу України. Підкреслюється вирішальне значення виховних заходів у системі інших кримінально-правових заходів, що застосовуються до неповнолітніх у кримінальному законодавстві про неповнолітніх Німеччини. На основі емпіричного дослідження здійснено кількісно-якісний аналіз сучасної злочинності неповнолітніх у ФРН. Детально розглянуто відповідні показники кримінальних правопорушень, вчинених вказаною категорією осіб. Визначено її рівень, структуру, динаміку та ін. Серед правопорушень, учинених неповнолітніми, переважає Bagatellkriminalität («дрібна злочинність»). Більшість правопорушень вчиняються неповнолітніми вперше та за своїм характером належать до злочинів корисливої спрямованості. Найбільшу частку серед інших злочинів неповнолітніх складають крадіжки. Зроблено висновок, що злочинність неповнолітніх-нерезидентів ФРН має суттєво вищі показники, аніж злочинність резидентів. Тому поряд зі зниженням загального рівня злочинності неповнолітніх спостерігається приріст злочинності серед нерезидентів (здебільшого серед мігрантів). Установлено, що процес зростання поведінкових відхилень, у т.ч. й таких, що полягають у протиправній поведінці неповнолітньої особи, характеризується надмірним (гіпертрофованим) сприйняттям окремих установок ринкової економіки, а саме – цінностей особистого соціального успіху, який асоціюється у більшості випадків із матеріальним благополуччям, а також моделей поведінки, заснованих на надлишковій конкурентності, силі та прагматизмі. Подібні моделі досягнення особистого соціального успіху і матеріального благополуччя реалізовані в ідеї емансипації та викликають зміну гендерних матриць жіночої поведінки, наслідком чого є зростання агресивності, домінантності і прагматизму жіночої частини суспільства. На основі результатів теоретичного дослідження поставленої наукової проблеми було окреслено схему формування делінквентної поведінки неповнолітніх: соціальні цінності – сім'я – фактори ризику – труднощі у засвоєнні шкільної програми – фрустрація – шкільна дезадаптація – соціальна відчуженість – делінквентна поведінка. Зазначено, що структуризація запобігання злочинності у ФРН проводиться на загальнонаціональному, регіональному та місцевому рівнях. Визначено, що заходи запобігання злочинності класифікуються за рівнем (первинні, вторинні, третинні); сферою застосування (сім'я, школа, ЗМІ); суб'єктами застосування (державні і місцеві органи влади, суд, поліція, загальна соціальна служба, соціально-психологічна служба, служба соціального захисту молоді, неурядові організації, окремі громадяни); їх змістом (соціальні, економічні, психологічні, медичні, педагогічні, інформаційні тощо). Загальносоціальне (первинне) запобігання злочинності неповнолітніх є пріоритетним напрямом державної політики ФРН та охоплює комплекс різноманітних за характером заходів, спрямованих на удосконалення суспільних відносин із метою обмеження дії або усунення взагалі негативних явищ і процесів, що породжують злочинність та сприяють їй, а також недопущення вчинення злочинів. Виявлено, що характерною особливістю практики протидії злочинності неповнолітніх у ФРН є широке застосування як федеральних, так і місцевих програм відновлювального правосуддя, спеціальних програм профілактичного спрямування. Програми відновлювального правосуддя включають медіацію та діяльність служб пробації. У ФРН щороку розроблюються та широко використовуються програми профорієнтації і навчання молоді з подальшим працевлаштуванням. На підставі дослідження формулюються конкретні пропозиції, спрямовані на вдосконалення роботи суб'єктів запобігання злочинності серед неповнолітніх в Україні з урахуванням позитивного досвіду Німеччини у цій галузі.

2. The dissertation is one of the first in Ukraine comprehensive criminological research, which is specifically devoted to the study of juvenile delinquency in Germany. The paper considers the main features of this phenomenon, as well as subjected to a detailed analysis of measures to prevent this type of crime. A special place in the dissertation research is devoted to the analysis of possible ways to use the positive achievements of Germany in the field of preventing juvenile delinquency - both in legislation and in the issue of borrowing the most successful practices, which is the key to the formation of a modern model of juvenile justice in our country. The paper thoroughly analyzes the various measures of a criminal law nature applicable to minors under the criminal law of Germany. Their comparative analysis is given with various types of punishments, educational measures, as well as other measures of a criminal law nature, which are provided for by Section XV of the General Part of the

Criminal Code of Ukraine. It is emphasized that the decisive importance of educational measures in the system of other criminal law measures applicable to minors in the juvenile criminal law of Germany. Based on the empirical data presented in the work, a quantitative and qualitative analysis of modern juvenile delinquency in the Federal Republic of Germany is carried out. The work defines the crime rate of minors, its structure, dynamics. Among the juvenile criminal offenses, the so-called “petty crime” (Bagatellkriminalität) predominates. Most of the reported offenses are committed by minors for the first time, and by their nature relate mainly to crimes of a mercenary orientation. Among crimes of a mercenary orientation, in turn, juvenile offenders commit thefts most of all. The work concluded that the crime of minor non-residents of Germany is characterized by significantly higher rates compared with the crime of residents. From this it follows that, along with a decrease in the overall level of juvenile delinquency, there is an increase in the crime of non-residents - mainly from among migrants (internally displaced persons). It was established that the increase in behavioral deviations, including those that consist in the unlawful behavior of a minor, is due to the hypertrophic perception of individual social attitudes. These models of achieving personal social success and material well-being are implemented, in particular, in the ideas of emancipation and cause a change in the gender matrices of female behavior, resulting in an increase in aggression, the desire for dominance and pragmatism of the female part of society. Based on an in-depth analysis of various factors of the macro- and microenvironment, a scheme has been developed for the formation of delinquent behavior of minors: social values - family - risk factors - difficulties in mastering the school curriculum - frustration - school maladaptation - social exclusion - delinquent behavior. It is concluded that the prevention of juvenile delinquency as a whole is carried out by implementing measures of a general social, special criminological and individual nature. Measures to prevent juvenile delinquency are classified by level - in primary, secondary, tertiary and areas of application - family, school, media. The subjects of application are state and local authorities, the court, the police, the general social service, the social and psychological service, the youth social protection service, non-governmental organizations, and individual citizens. By content - on social, economic, psychological, medical, pedagogical, informational. It is noted that a characteristic feature of the practice of countering juvenile delinquency in the Federal Republic of Germany is the widespread use of both federal and local restorative justice programs, and special preventive programs. Restorative justice programs include mediation and probation services. Based on the study, specific proposals are formulated aimed at improving the work of the subjects of juvenile crime prevention in Ukraine, taking into account the positive experience of Germany in this area.

**Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:**

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:**

**Підсумки дослідження:**

**Публікації:**

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПІВ:**

**Впровадження результатів дисертації:**

**Зв'язок з науковими темами:**

## VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Шостко Олена Юріївна

2. Shostko Olena Yuriivna

**Кваліфікація:** д. ю. н., 12.00.08

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Житний Олександр Олександрович

2. Zhytnyy Oleksandr Oleksandrovych

**Кваліфікація:** д. ю. н., 12.00.08

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Костенко Олександр Миколайович

2. Kostenko Oleksandr Mykolaiovych

**Кваліфікація:** д. ю. н., 12.00.08

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Фіалка Михайло Ігоревич
2. Fialka Mykhailo Ihorovych

**Кваліфікація:** к.ю.н., 12.00.08

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Рецензенти**

## VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради** — Борисов Вячеслав Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні** — Борисов Вячеслав Іванович

**Відповідальний за підготовку облікових документів**

**Реєстратор**

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності** — Юрченко Т.А.